
Vstříc dobré naději

Roxane Dhand

Ve tři hodiny po obědě v sirotčinci třikrát zazvonil zvonek. Johanna pamatovala jediný případ, kdy zacinkal víckrát než jednou, a sice když zemřel jeden z členů správní rady.

V refektáři stála na vyvýšeném stupínku členka správní rady Speelmanová ve žlutém plášti zdobeném bílou kožešinou a s perlami kolem krku a v náušnicích. Doprovázela ji dáma ve fialových šatech a s nádhernými světlými napudrovanými kadeřemi zakrytými pouze nízkým plochým čepcem.

Johanna si mimoděk sáhla na svůj šátek na hlavě.

„Já ti rozumím,“ utěšovala ji Malliet po jejím boku. „I já sním o tom, že jednou budu předvádět svou lesklou hřívu a pod kebulí vystavovat perlový náhrdelník.“

„To se ti asi v životě nepoštěstí,“ vyvedla ji Johanna ze snění a rukou si zakryla ústa, jak v sobě dusila smích. „Proč myslíš, že jsou tady?“

„Podle Hilletje dělají nějaký nábor.“

„Nábor? K čemu, prosím tě?“

Malliet zavrtěla hlavou. „Třeba se to hned dozvíme.“

Speelmanová položila hromádku papírů na pulpit, který se normálně používal k večernímu předčítání z Bible. Místo aby mluvila spatra, četla z poznámek. „Děvčata, děkuji, že jste se zde shromáždila.“

„Jako bychom měly na vybranou,“ špitla Malliet.

Johanna ji koplá do kotníku, aby ji utišila.

„Vím, že některé z vás – zejména ty z šicí dílny – pracují v úkolu. Proto jsme se vás rozhodli odměnit extra *schoftem*, abyste neměly potíže.“

„Aspoň nebudeme muset vylézat uprostřed noci a dohánět, co jsme nestihly,“ zamumlala Johanna. Od té doby, co *moeder* sklátila nemoc, se to stávalo často.

„Já radši dělám do noci, než bych šla spát bez večeře,“ zašeptala Malliet.

Žena vzhledla od papírů, ale hned se zas zadívala dolů. „Určitě jste všechny zvědavé, proč tohle setkání. Jménem sirotčince a Sjednocené východoindické společnosti pro vás všechny máme velice zajímavý návrh.“ Na okamžik se odmlčela, jako by očekávala potlesk. Když se místo něj setkala s tichem, dvakrát zachrchlala a odkašlala si. „Děvčata, nabízí se vám nebyvalá příležitost. Hledají se zručné pracovnice...“ Jako by nevěděla, jak dál, ale pak se vzpamatovala. „... jako manželky mnoha zaměstnanců společnosti. Dívky, jako jste vy, co chápete význam slova *dřina*.“

Johanně vrtalo hlavou, jestli to za ni nenapsal někdo jiný. Na člověka, který čte z listu, působila nepřiměřeně nervózně.

Druhá dáma se dotkla její ruky. Prohodily si místa a členka správní rady si sedla na polstrovanou stoličku.

„Dobré odpoledne! Já se jmenuji Floriane Peronneauová. Jsem manželka vašeho správce Claese van Loona. S potěšením vám tuto mimořádnou nabídku vysvětlím. Mnohé z vás jistě již slyšely o této Ctihodné společnosti. Některé z vás v ní možná dokonce mají zaměstnané bratry.“ Letmo se rozhlédla po místnosti.

Johanna zvedla hlavu, aby udělala totéž, ale viděla jen záplavu nicneříkajících siluet.

„Takže jen stručně: nizozemská Východoindická společnost je nejmocnější obchodní společnost na světě. Vlastní mnoho lodí a ty plují mezi Texelem na našem severu a Batávií na Dálném východě, převážně kvůli obchodování s kořením. V půli cesty mezi těmito dvěma body je mys v jižní Africe. Nizozemská Východoindická společnost tam zřídila kolonii zvanou Dobrá Naděje. Lodě v ní kotví a nakládají se na ně zásoby čerstvých potravin.“

Johanna se nadechla a na židli narovнала. Na mysl jí vytanula Fransova slova: *Za pár měsíců odpluju na lodi Sjednocené východoindické společnosti do kolonie Dobrá Naděje, abych na tavním slunci stavěl mlýny.*

Malliet si na lavici poposedla o kousíček blíž a divila se: „Proč nám vykládá o obchodních zvyklostech nizozemské Východoindické společnosti?“

Mevrouw Peronneauová se podívala přímo na ně. „Má někdo dotaz?“

Malliet sklopila zrak. „Ne, *mevrouw*.“

Dáma pokračovala: „Jenom vám přibližuji, jak to chodí. Společnost zkrátka hledá dobrovolnice, které by odcestovaly na mys. Libovolné dívky

ze sirotčince, která bude mít dost odvahy, aby tuto cestu podstoupila, nabízí plavbu zdarma.“

Plavbu zdarma? Johanně to znělo jako pohádka.

V místnosti zavládlo úplné ticho. Asi tak stovka dívek čekala, až bude dáma pokračovat.

„V Dobré Naději je spousta pánů, jejichž nejrůznějším přáním je se oženit, jenomže se v jejich okolí nevyskytuje dost žen. Ctihodná společnost snažně doufá, že některé z vás, starších dívek, uvítají vyhlídku nabídnout se jako vdavekchtivé slečny zámožnějším svobodným měšťanům z kolonie, kteří si tuto příležitost nechtějí nechat ujít.“

Spousta pánů, pomyslela si Johanna, *jenom ne Frans. Na to, aby se tam nacházel, je ještě moc brzy.*

Malliet na sebe upoutala pozornost zvednutím ruky. „*Mevrouw Peronneauová, smím se na něco zeptat?*“

„Samozřejmě, drahoušku.“

Malliet vstala. „Podle ředitele školy obývají kolonii na mysu divoši a okrádají osadníky, a dokonce je zabíjejí a jedí, protože jim původní osadníci uloupili zemi.“

Floriane Peronneauová upřeně zírала na papír, jako by zaostřovala na příliš drobné písmo. „Ehm. Ó. Tak to možná bývalo kdysi. Ale...“ Obrátila se na Claru Speelmanovou a vyměnila si s ní rozpačitý pohled. „Jsem si jistá, že barbarské kmeny mezitím byly dávno obráceny na křesťanské vyznání.“

„Mě by zajímalo, jestli jim dřívější osadníci opravdu zem uloupili.“ Malliet zkřížila ruce na prsou.

Žena z toho byla celá popletená. Otevřela ústa, pak je zavřela a soukala ze sebe odpověď: „Nevím to jistě, ale podle mě je podstatné, že v Africe je tolik půdy, že ji nizozemská Východoindická společnost přiděluje těm, kdo se zavážou, že budou v Dobré Naději pilně pracovat. Ti muži potřebují manželky a kolem toho se točí naše debata.“

Johanna vyskočila a zatahala Malliet za rukáv. „Smí se přihlásit, kdo chce?“

„Nabízíme pouze čtyřicet osm míst, takže čím dříve se rozhodnete, tím menší je pravděpodobnost, že budete zklamané.“

„Jaké jsou požadavky?“ zeptala se Johanna vyzývavě.

Mevrouw Peronneauová se podívala na Speelmanovou a ta odpověděla za ni: „Uchazečce musí být nejméně sedmnáct, musí mít užitečné dovednosti a být natolik zdravá, aby zvládla pětiměsíční plavbu po moři.“

Johanna kývla a posadila se.

Mevrouw Peronneauová se na posluchačky usmála. „Přeje si vzít slovo ještě někdo?“ Chvilí čekala, očima přelétla shromážděné a dodala: „Za týden se vrátíme a sepíšeme seznam zájemkyň, a s těmi, kdo se rozhodnou odjet, to prohovoříme jednotlivě, abyste přesně věděly, k čemu se zavazujete.“

O dva dny později, 10. srpna 1683, byla *moeder* pochována na hřbitově přilehlém k *Nieuwe Kerku*. Letní déšť bičoval dívky, které se tísnily kolem hrobu a žalostně naříkaly, a smáčel jim sukně.

Predikant ve střízlivém rouše čvachtal v kalužích sem a tam a čišela z něj nadutost, jako kdyby uměl proměnit déšť ve víno. Než bylo víko rakve pevně zašroubováno, přečetl pár krátkých veršů, ale Johanna jeho slova moc nevnímala. Neměla pro ni význam a nemohla ji utěšit. Dívala se na jeho ochablý bílý obličej a pozorovala, jak se mu pohybují rty, ničemu však nerozuměla.

Jak vstřebat ztrátu ženy, která se jí stala milovanou náhradní matkou, a žít dál, jako by se nic nezměnilo? Měly víc společného, než si dovedla představit: jedináčkův jedináček, otec neznámý. Jak stála na dešti, spílala si, že se o matce představené nedověděla víc, dokud na to byl čas.

Přemožena zármutkem svírala čelisti. Po tvářích jí stékaly slzy a z brady kapaly na plášť. Rakev s *mevrouw* Visserovou byla spuštěna do mokré jámy a zasypana čerstvě vykopanou prstí.

Jeden po druhém se truchlící obraceli k odchodu.

„Sbohem!“ zašeptala Johanna. Hrdlo se jí svíralo úzkostí. „Nikdy na tebe nezapomenu. Bolest v mém srdci je nesnesitelná. Snad víš, jak moc jsme tě milovaly.“ Popotáhla nosem. „Houf oddaných dívek, které žalem sklánějí hlavu na prsa. Už nikdy neuslyšíme tvůj hlas ani nenalezneme útěchu v tvých konejšivých slovech. Co si bez tebe počneme?“ Pokusila se promluvit, avšak hlasivky měla přiškrcené, a tak nevydala ani hlásku. „Odešla jsi k Pánu Bohu a my se s tím musíme nějak naučit žít. Sbohem, drahá *moeder*. Amen.“

* * *

Paprsky srpnového slunce zaplavovaly naleštěnou podlahu v dormitáři kužely zlatého světla. Johannu štípaly oči z toho, jak uplynulé dva dny prolévala slzy. Vyklonila se z okna a zavřela okenice. Sice bylo dusno, ale na rozhovor potřebovaly trochu soukromí.

Malliet setřásla boty a lehla si do postele; ruce si dala za hlavu a nohy si podložila polštářem. I ona měla červená a opuchlá víčka. „Takže co si myslíme o chystané akci Sjedinené východoindické společnosti?“

Hilletje stála nad vědrem s vodou a mezi prsty žmolala zástěru. „Já pojedu.“

„Už ses rozhodla?“ Johanna raději zůstala stát. Sundala si čepec a hned pocítila menší horko.

„Proč ne?“ Hilletje pokrčila rameny. „Já se po nějakém místě poohlížím už nějakou dobu, a jestli se se mnou bude ochotný oženit bohatý dědek, tak mi je jedno, v kterém koutě světa to bude. Zdá se to tak dobré, že to snad ani nemůže být pravda.“

„Frans jede na mys.“ Johanna si zvedla vlasy z krku a omotala si je kolem prstů.

Femke vykulila oči. „Jak to víš?“

„Řekl mi to, když mi dal ten větrník. Popluje na lodi Sjedinené východoindické společnosti.“

Hilletje plácla rukama do vědra, až si pocákala obličej. „Musíš ho pustit z hlavy. Jestli jim podepíšeme, že odjedeme, vyjádříme tím souhlas, že se po příjezdu ochotně provdáme za majetného měšťana, a ne za nějakého sirotka.“

„Frans není *nějaký* sirotek. Já si prostě vezmu jeho. Až se tam dostanu, vykoumám, jak to zařídit.“

Femke objala Johannu hubenýma rukama kolem pasu. „Co když ti to nedovolí?“

Johanna zavrtěla hlavou. „Na nějaký způsob přijdu. Musí existovat.“ Podívala se na kamarádky pokradmu. „Uvažuju, že to taky podepíšu.“

„Myslím, že si to ani jedna z nás pořádně nepromyslela,“ namítla Malliet.

Femke se po tváři řinuly slzy. „Je mi jasné, že odsud všechny vypadnete a já tady zůstanu sama, protože jsem moc mladá.“

Johanna ji k sobě přitiskla. „Nebřeč, broučku. Ještě budou další příležitosti. Až tam dorazíme, Východoindická společnost si uvědomí, jak to dobře vymyslela, a bude stát o další holky. Pak budeš moct přijet za námi.“

Femke se koukla po ostatních. „Myslíte si to všechny?“

„To se ví, že jo. Každopádně tě chci požádat o laskavost. Nikomu jinému než tobě bych to nesvěřila.“

„Jakou laskavost?“

Johanna se přikrčila, aby měly oči v rovině. „Dávej pozor na Annetje Ribkenkovou. Teprve se tady rozkoukává a potřebuje skvělou kamarádku.“

„Jako ty a Malliet?“

„Ano. Jako my dvě.“

Malliet odevzdaně vzdychla. „Takže to znamená, že jedu na mys taky.“

Týden nato se Floriane do měšťanského sirotčince vrátila. Následovala Claru Speelmanovou kolem krátké řady dívek čekajících u dveří do zasedací síně správní rady. Na stole uvnitř ležely papír, inkoust a pero.

Clara se u dveří zastavila a každé děvče si prohlédla. „To je plný počet?“ Nevěřičně vytřeštila oči.

Dívka se širokým obličejem zdvořile přikývla. „Ano, *mevrouw*.“ Floriane si ji pamatovala z první návštěvy.

Další, kterou si Floriane vybavila, krásná holka s tváří posetou drobnými pihami, upřesnila, že jich je ochotno odcestovat jenom osm. „Za uplynulý týden jsme o tom hodně diskutovaly. Mnoho jich má v sirotčinci sourozence, a tak se jim odjet nechce. My jsme se rozhodly samy za sebe. Zúčastníme se plavby, protože máme odvahu doufat, že se nám tam povede lépe než v Amsterdamu. Naše drahá *moeder* nás učila, že odvážnému štěstí přeje.“

Floriane si přiložila dlaň na srdce. „Vaší ztráty je mi líto. Vyrozuměla jsem, že *mevrouw* Visserová byla velmi oblíbená.“

Dívce vyhrkly slzy a odvrátila zrak.

I Floriane pálily oči. Upnula se ke své matce a nesnesla pomyšlení, že i ona jednou zemře. Tuto chmurnou myšlenku zapudila, zatleskala a přinutila se k veselému tónu. „Tak kdopak chce být první?“

Předstoupila ta pihatá. „Já.“ Ohlédla se přes rameno na ostatní. Všechny pokyvovaly hlavou.

Floriane ji zavedla do zasedací síně a ukázala na křeslo naproti svému. Clara se posadila vedle Floriane.

„Jak se jmenuješ?“ Prohlížela si její obličej. Koukaly na ni velké oříškově hnědé oči, malinkaté pihy působily v tváři jako zlatý poprašek.

„Johanna Timmermanová,“ odpověděla klidně.

Floriane ji zapsala na seznam. „Kolik ti je let?“

„Sedmnáct. Příští měsíc mi bude osmnáct.“

Floriane doplnila údaj do knihy a odložila pero. „Můžeš mi říct, proč ses rozhodla nabídku přijmout?“

Dívka se odvrátila, jako by přemýšlela. „Teď už mě tady nic nedrží.“

„Aha.“ Floriane si připomněla její slzy. Došlo jí, že si musela být s matkou představenou hodně blízka. „Uvědomuješ si, že plavba po moři potrvá pět měsíců?“

„Ano, to jsem už slyšela.“

„Plavila ses někdy na lodi?“

„Jenom na říčním člunu, když mě vezli z Haarlemu poprvé do sirotčince.“

Floriane kývla. „A jak myslíš, že budeš na tak dlouhé cestě trávit čas?“

„O tom jsem zatím neuvažovala. Budou se mnou kamarádky. Nějak nám to uteče.“

„Máš nějakou zálibu, které se věnuješ ve volném čase?“

„Abych řekla pravdu, *mevrouw*, my tady volný čas nemáme. Jenom samou prací, vyučování, stravu a spánek. A v neděli bohoslužbu.“

„Samozřejmě.“ Floriane to zkusila jinak. „Jenomže na lodi nebudeš mít nic jiného než řůru času. Já sama tu dlouhou cestu podniknu také, neboť věřím, že Dobrá Naděje dostojí svému jménu. Vezmu si s sebou několik knih a také pletení. Můj manžel, správce van Loon, se bude nepochybně věnovat své práci.“

V dívčinyh očích se mihl náznak podmračeného pohledu, což Floriane na okamžik zarazilo.

„Jediná kniha, kterou musím číst, je Bible.“ Zprudka se nadechla a pak honem dodala: „Výtisk, co mám u sebe, samozřejmě patří sirotčinci.“

„Řeknu to jasněji. Doufáme, že s sebou vezmeme něco, čím byste se zabavily,“ usmála se Floriane. „Máš v tomto ohledu nějaké přání?“

Dívka se zase zamyslela a potom zvedla husté řasy. „Když jsem byla malá, tak jsem si kreslila. Teda když bylo na co.“

Floriane pokývala hlavou a udělala si další poznámku. „A nyní se dostáváme ke smlouvě.“ Mrkla na listinu před sebou. „Jakmile tě zapíšeme na seznam, budeš muset podepsat závazek, že na mysu setrváš pět let. S tím souvisí předpoklad, že se tam provdáš. Jestliže si po uplynutí této doby budeš přát návrat do Spojených provincií nizozemských, smíš tak učinit a plavbu ti plně uhradí Sjednocená východoindická společnost. Chceš se na něco zeptat, než se definitivně rozhodneš?“

„Ano.“ Johanna sepnula ruce a opřela si je o okraj stolu. „Budu moct promluvit do toho, za koho se provdám?“ Tvářila se přitom dost zarytě.

Floriane se podívala na Claru a ta odpověděla: „To bude záležet na úřednících v Dobré Naději. Možná bude mít v této záležitosti slovo nový fiskál.“

Floriane se slabě sevřel žaludek strachem. „V tom případě můžeš určitě přijít za mnou a já tvým jménem promluvím se správcem van Loonem.“

Johanna přikývla. „Pět let. To zločinci jsou v nápravném ústavu déle,“ zavtipkovala dívka, namočila špičku pera do kalamáře a podepsala se.

Floriane položila list stranou. „Jistě svého rozhodnutí nebudeš litovat. Uvidíme se na palubě lodi. Až budeš odcházet, zavolej další, ano?“

Sotva byla za dveřmi, Floriane se zeptala: „Jak myslíte, že to šlo?“

„Velmi dobře,“ pochvalovala si Clara. „Sympatické děvče. Velmi nadějně.“

„Ano,“ přisvědčila Floriane. *Na lodi budu mít plné ruce práce, abych ji udržela co nejdál od Claese.*

Johanna opouštěla sirotčinec jednoho říjnového dne před rozedněním.

Objala se s Femke. „Pamatuj, cos mi slíbila: že budeš dávat pozor na Annetje.“

„Nezapomněla jsem.“

„Napíšu ti, hned jak bude něco nového. Vylíčím ti všechno podstatné, abys měla o mysu představu, ještě než přijedeš.“

Femke se chvěl spodní ret a zadržovala se. „Snad najdeš... Franse a uvědomí si..., jaké má štěstí, že tě má. A ať ti to vyjde a... provdáš se za něj.“

Johanně se zalily oči slzami. Couvla a vymáčkla ze sebe úsměv. „Stala ses mi nejmilejší mladší sestřičkou, v jakou jsem mohla doufat. Z celé duše se mi po tobě bude stýskat. Ostatní už čekají, tak musím jít, jinak odplují beze mě.“

Femke ji držela za ruku a tvářila se sklíčeně. „Jak najdeš cestu do přístavu?“

„Řekly nám, kam máme jít.“ Johanna se pustila Femkiny ruky, stáhla si čepici přes uši a narovнала ramena. „Určitě se nám to podaří.“ Když se otočila zády, bylo jí těžko u srdce.

V jedné ruce si nesla ranec s oblečením a v druhé kazetu s Biblí, co jí odkázala *moeder*. Prošla velkou sloupovou bránou do úzké uličky Wijde Kapelsteeg, která spojovala sirotčinec s Kalverstraatem. Tam se zastavila a ohlédla.

Malliet jí stanula po boku. „Musíme si pospíšíť.“

Johanna přikývla. „Já vím. Jenom jsem si vzpomněla na den, kdy jsem do domova přišla.“ Ukázala na lesklou mosaznou trubku. „Byla jsem tak malá, že jsem nedosáhla na táhlo zvonku. Kopala jsem do vchodových dveří dřevákem, dokud nepřišla Hilletje a neotevřela mi. A teď máme namířeno na konec světa.“

„Jestli to chceme stihnout, tak musíme mazat. Čluny vyrážejí za svítání a lodice do Texelu má přesný řád. Když tam nebudeme včas, odpluje bez nás.“ Znělo to panicky.

„Co se děje?“ Její starost Johannu znepokojila.

„Je to velký den, to je všechno. Snažím se srovnat si to v hlavě, ale nemám ponětí, kam jdeme.“ Obrátila se k ostatním a rozpřáhla ruce.

Hilletje vtáhla tváře a zjevně přemýšlela. „Jdeme k náměstí Dam, přes ně na nábreží a říčním člunem k bráně obchodníka se sledi.“

Malliet slabě hvízdla. „To je bezva!“

„Zapamatovala jsem si pokyny, co nám daly, jenže najít to nám může dát zabrat. A osm lidí nejde tak rychle jako jeden. Vlečeme se tempem té nejpomalejší, a proto musíme hnedka přidat.“

Bezmála osm let předtím šlapala Johanna stejnou cestou opačným směrem, ale to, co si vybavovala, jim teď nebylo nic platné. Následovala kamarádky. Zahnuly doprava do Kalverstraatu, přešly přes náměstí Dam, kde stála radnice a váznice, a plahočily se přes klenutý most do místa, kde dav lidí hulákal a tlačil se na kluzkých dlažebních kostkách. Lokty si razily cestu, až se konečně prodraly na nábreží, kde právě probíhal čilý obchod s rybami. Námořníci a členové osádek říčních člunů v širokých kalhotách skládali na dlažbu koše plné sledů, ženy jim rozřezávaly břicho od hlavy k ocasu a vyvrhovaly spleť zkrvavených vnitřností. Zápach z nich Johannu štípal v očích.

Trhovkyně kouřící dýmku mávala sleděm v umaštěných prstech. „Kdo chce?“

Johanna vrhla pohled na Malliet, a když promluvila, snažila se nedat na-jevo úzkost. „Ne, děkuji pěkně, ale chytíme tady říční člun do Texelu?“

„Jo,“ odpověděla prodavačka a odřízla rybě hlavu. „Tamhle. Ale jak tak koukám, už je skoro plnej.“

Všech osm dívek se otočilo směrem k vodě a rozběhlo se. Jakmile dorazily k člunu, kapitán neoblomně tvrdil, že má místo už jen pro sedm pasažérů.

Malliet na něj zamrkala. „Můžeme se smáčknout.“

Kapitán se rozkročil. „Jenom sedm. Jedna z vás si musí počkat na další.“ Odvrátil hlavu a dodal: „Nanejvýš hodinu.“

Johanně se sevřelo srdce, ale sama viděla, že je dvoustěžňová plachetnice opravdu plně naložená. „Já pojedu příští a sejdem se v přístavišti v Texelu.“

Sedmery oči se obrátily směrem k ní. „Jedte!“ pobídla je Johanna. „Na ten příští jsem první ve frontě.“

Malliet jí dala pusu na tvář. „Setkáme se v Texelu,“ zopakovala po ní bezstarostně. „Už se nemůžu dočkat, až uvidím naši kajutu.“

Johanna sledovala, jak se jí vzdalují. Malliet a Hilletje vpředu čelem k ní, zbylá pětice stála za nimi. Karin, krásná bruneta s velkýma tmavýma očima, se smála spolu s Lisje. Elke, která spávala v posteli vedle té její a Mallietiny, vykukovala zpoza Mallietina ramene a mávala. Lotte s Brigittou zmizely za skupinkou z dohledu.

Zaplavil ji pocit štěstí. *Jsem moc ráda, že se rozhodly jet. Společně si budeme na lodi prima užívat.*

Sama se svými věcmi zůstala Johanna trčet na nábřeží a dívala se za nimi. Vesla se nořila do vody a člun se zmenšoval, až jí zmizel v dálce. Začalo mrholit a ve vánku od moře se třásla. Přetáhla si kapuci přes hlavu a krátila si čas sledováním, jak dešťové kapky dopadají na hladinu.

Když jí kapitán dalšího člunu podal mozolnatou ruku a pomohl jí na palubu, byla zmrzlá jako drozd. Popadla své věci a nalodila se.

Sotva vypluli z Amsterdamu, otočila se a dívala se na město, jemuž se vzdalovali. V první části plavby se loď držela těsně u břehu zálivu zvaného Het IJ, který se táhl hluboko do vnitrozemí. Vždycky slýchala, že Holanďané, národ obchodníků, jsou spojeni s mořem a Nizozemská republika se

stala velmocí. Tomu odpovídalo, že panoráma města tvořila spousta stěžňů, vlajek a věží. Na zdech se jako armáda strážných tyčily větrné mlýny a ty skláněly lopatky ke špinavé vodě.

Usilovně se snažila nedýchat nosem, malinko pootevřela ústa, jen aby se mohla mělce nadechovat a vydechovat, a přesto ji zápach dráždil v krku tak, že jí bylo na zvracení.

Myslela na Franse a u srdce jí zahřálo známé vzrušení.

Na hladině se pohupovala lyska. Držela krok s člunem, který se proplétal mezi plujícím odpadky. Její máma znala ptáky a naučila ji je rozeznávat. *Lysky jsou vodní ptáci, kteří vypadají, jako by měli holou hlavu. To znamená, že na ní nemají peří. Jenom se to zdá, ale ve skutečnosti jde o bílý znak na černé hlavě.*

Po vodě se hnaly krysy; nejdřív dvě, pak tři. Jak lyska plula po vodě, kývala hlavou dozadu a dopředu. Johanna měla dojem, jako by její pohyby napodobovala, a tím ji popoháněla. *Bojíš se, ptáčku, a strach tě ochraňuje?*

Na okamžik jako by se lyska zastavila a pak zmizela z dohledu za jiným člunem. Johanna zatnula zuby a modlila se, aby byla v bezpečí. Po chvíli ji zahlédla zas. Cupitala po vodě na žlutozelených nohou, zuřivě jimi plácala a potom se vznesla do vzduchu.

Johanna nedokázala přesně určit, jak dlouho již plují, ale připadalo jí to jako hodiny, než člun přistál u mola, až to silně žuchlo.

Postavila se. Když vystoupila z člunu na ostrov Texel, byla krutá zima a kovově šedé moře rozbourené. Kotvily tam stovky velkých černých lodí patřících VOC a v plochem odpoledním světle se dívoce pohupovaly.

Byla zvědavá, která z těch pozlacených lodí *Kerstvlootu* – vánočního loďstva – se stane na půl roku jejím domovem. Svírala kazetu s Biblií a ranec s oblečením a připojila se k malému hloučku chvějících se lidiček na přístavní hrázi. Vypadalo to, jako by se jeden o druhého opírali.

Pátrala mezi nimi po sedmi kamarádkách. Viděla jenom hrstku žen, které netvořily skupinu. Zmocnil se jí stísněný pocit. Rozhodla se přeptat. Popošla k nejbližší ženě, stojící s nějakým pánem.

„Promiňte, *mevrouw!* Hledám...“ Odmlčela se, neboť se žena otočila a ona ji poznala. „*Mevrouw Peronneauová!* Ráda vás tu vidím.“

„Johanno! Čekali jsme na tebe. Už jsem si začínala dělat starosti.“

Muž stojící po jejím boku se mezitím otočil a Johanna spatřila správce van Loona.

„Omlouvám se,“ vysvětlovala. „Na první člun mě už nevzali, tak jsem musela čekat na další. Řekli mi, že to nepotrvá déle než hodinu, ale podle mě dvojnásob. Kde je Malliet a ostatní?“

„Jely napřed na jole a už se nalodily,“ odpověděl správce.

Johanna se zakabonila. „Vrátí se nás vyzvednout?“

Floriane mrkla na manžela. „I když poplujeme ve stejném konvoji, bohužel se všichni nevejdeme na jednu loď. Zatím máme čekat tady. Ostatní děvčata jsou na *Middelburgu*.“

Johanna se dívala z jednoho na druhého. „Vždyť přece museli vědět, kolik nás je. Jak se to mohlo stát?“

Správce se zamračil. „Na poslední chvíli nabídli bezplatnou cestu dvaceti osmi hugenotským uprchlíkům z Provence, protože mají dovednosti, které se na mysu hodí. Všechno a všichni se musejí přizpůsobit. Někteří lidé přestupují na jinou loď, i když se již nalodili. Řekli nám, že pokud chceme plout, musíme počkat.“ Kroutil hlavou a tvářil se roztrpčeně.

Johannu v očích pálily slzy. Odvrátila se a zírala do vody. Přála si, aby se jola rychle vrátila.

To se stalo až za půl hodiny. Zatímco dva námořníci vezli skupinku cestujících přístavem, Floriane na Johannu kývla. „Všechno bude v pořádku. Postaráme se o tebe.“

„To bude můj úkol.“ *Mijnheer* van Loon na ni upřel pronikavé modré oči.

Místo reakce se obrátila zády a zahleděla na moře.

Veslaři je vezli podél *Borssenburgu*, čerstvě natřeného východoindického plachetníku. Nad svinutými šedobílými plátěnými plachtami se na hlavním stěžni třepotala vlajka s červeným, bílým a modrým pruhem a pyšným písmenem V, jež symbolizovalo Sjednocenou východoindickou společnost (VOC).

Johanna natahovala krk, aby viděla na galionovou figuru. Na zadních se vzpínal vyřezaný řvoucí lev, doprovázený řadou pozlacených karyatid. Přes přídu měl přehozené zlaté packy a leskly se mu bílé zuby. Považovala za šťastné znamení, že loď zdobí nebojácná šelma, a doufala, že ji přes bouřlivé moře doveze v pořádku. Pokřížovala se na prsou a znova uchopila své věci.

Jsem na cestě, Fransi, myslela na svého vyvoleného. *Ted' už není návratu.*